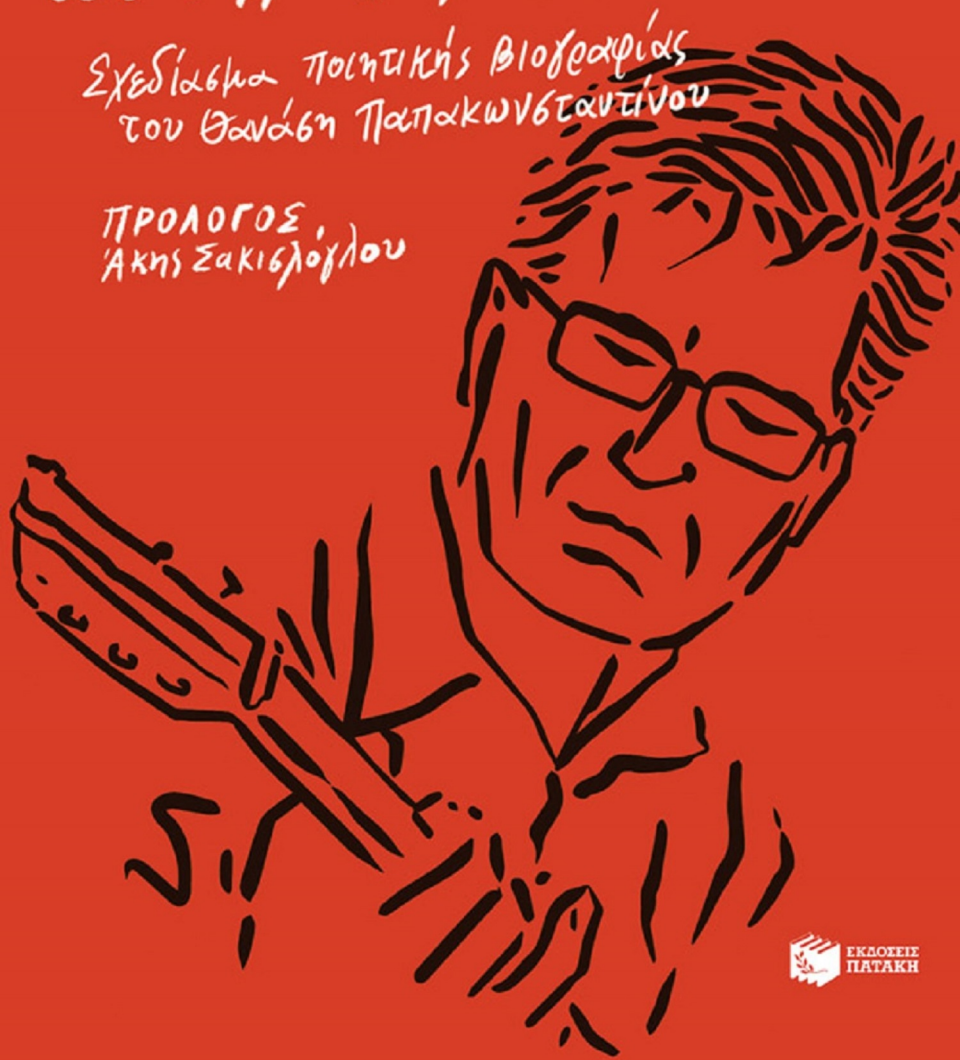

ΛΕΩΝ Α. ΝΑΡ

«Να βρω ξανά
του νήμα της ζωής...»

Σχεδιάγραμμα ποιητικής βιογραφίας
του Θανάση Παπακωνσταντίνου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Άκης Σακίβλογλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΛΕΩΝ Α. ΝΑΡ

*«Να βρω ξανά
του νήματος την άκρη...»*

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Άκης Σακισλόγλου

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

*Ο τίτλος του βιβλίου είναι στίχος από το τραγούδι «San Michele»
του Θανάση Παπακωνσταντίνου.*

Εκδόσεις Πατάκη – Σειρά: Βιογραφίες / Ντοκουμέντα / Μαρτυρίες
Λέων Α. Ναρ: «Να βρω ξανά του νήματος την άκρη...». Σχεδιάγραμμα
ποιητικής βιογραφίας του Θανάση Παπακωνσταντίνου

Πρόλογος: Άκης Σακισλόγλου

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Διορθώσεις: Δέσποινα Ζηλφίδου

Σελιδοποίηση: Σπυριδούλα Βονίτση

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Λέων Α. Ναρ, Αθήνα, 2021

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάιος 2022

ΚΕΤ Δ571 ΚΕΠ 264/22

ISBN 978-960-16-9791-8

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Πρόλογος

«Αυτός δεν τραγουδάει, μιλάει...»

Πολλοί έχουν πει για τα τραγούδια του Θανάση Παπακωνσταντίνου ότι πρέπει να διδάσκονται στα σχολεία. Συμφωνώ απολύτως, και μάλιστα θα πρόσθετα πως πρέπει να διδάσκονται τόσο στο μάθημα των κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και στο μάθημα της μουσικής.

Όταν έμαθα ότι ο Λέων Ναρ σκοπεύει να κάνει μια απόπειρα «να βρει του νήματος την άκρη» (στίχος του Θανάση από το τραγούδι «San Michele»), σκέφτηκα: «Επιτέλους, ένα βιβλίο για τον ποιητή που, σαν τον Άλκη Αλκαίο, παριστάνει κι αυτός τον στιχουργό».

Είπα «ο Θανάσης» κι όχι «ο Παπακωνσταντίνου». Έτσι τον αποκαλούμε εμείς οι θαυμαστές του· με το μικρό του όνομα. «ΘAnice» που έγραψε κι ένας φίλος στο Facebook, αστειευόμενος για την προφορά

της υπαίθρου που διακρίνει κάποιες φορές τον τραγουδοποιό. Μη νομίζετε πως την κρύβει επιμελώς και του ξεφεύγει. Αντιθέτως. Οι άνθρωποι που ζούνε σε μικρές περιφερειακές πολιτείες, όταν βρίσκονται μεταξύ τους, χρησιμοποιούν επίτηδες συγκεκριμένες λέξεις με συγκεκριμένη προφορά. Σχεδόν επιδεικτικά, σαν να διεκδικούν την ιδιαιτερότητά τους στον χώρο.

Ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου είναι, κατά τη γνώμη μου, ποιητής. Τα περισσότερα στιχάκια του, ακόμα κι αν κυκλοφορούσαν μόνο σε ποιητικές συλλογές κι όχι στα ένθετα των μουσικών άλμπουμ του, θα τα ξεχωρίζαμε εύκολα και θα τα αγαπούσαμε· σίγουρα όχι τόσο πολλοί όσοι τα αγαπάμε σήμερα. Γιατί με όχημα την τραγουδοποιία και εκμεταλλευόμενος τη συγκυρία της απίστευτης ανόδου της ελληνικής μουσικής παραγωγής από το 1990 ως το 2005 (δισκογραφία, ιδιωτικά ΜΜΕ, συναυλίες), ο Θανάσης κατάφερε να διεισδύσει σε ένα ευρύτερο ακροατήριο και να το μετασχηματίσει, από καθαρά λαϊκό που ήταν το 1980, σε κάτι «άλλο», διαφορετικό.

Το ακροατήριο του Θανάση Παπακωνσταντίνου είναι ένα συμπαγές κοινό, που εκτείνεται σε περισσότερες από μία γενιές, από σχολιαρόπαιδα, τα οποία έσερναν οι γονείς τους σε συναυλίες του από μωρά, αλλά και φοιτητές, οι οποίοι ενστικτωδώς εντοπίζουν πάντα το καινοτόμο, ως τους ηλικιωμένους πια παλιούς ρεμπέτες και ροκάδες (μη σας πω

και χεβιμεταλάδες). Τι τους ενώνει όλους αυτούς; Η ανάγκη τους να ανήκουν κάπου.

Αποτελεί στοιχείο ταυτότητας η φράση «ακούω Θανάση Παπακωνσταντίνου». Όχι, φυσικά, με την έννοια του δήθεν. Ίσα ίσα, το να ξεκαθαρίσεις σε μια παρέα ότι αγαπάς τα τραγούδια του Θανάση, ότι γνωρίζεις την πορεία του και τον ακολουθείς στις συναυλίες του, σε απαλλάσσει αμέσως από το να συστηθείς ως προσωπικότητα, ως πολίτης, μη σας πω και ως ψηφοφόρος.

Αυτό είναι πάντα και το μεγάλο όπλο του Παπακωνσταντίνου: το ακροατήριό του. Αυτό εξασφαλίζει τις παραγωγές των δίσκων του και τα μεροκάματα των μουσικών του. Είναι ένα δίχτυ ασφαλείας που επιτρέπει στον τραγουδοποιό να μπορεί να λέει «όχι» εκεί που πρέπει, ώστε να επιλέγει αυτό που πραγματικά θέλει.

Επιστρέφω στην αρχική μου διαπίστωση: Ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου είναι ποιητής. Η μουσική είναι απλώς ένα όχημα για να μεταφερθούν οι στίχοι των ποιημάτων του σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο κοινό. Πολλές από τις μελωδίες του πηγάζουν, θαρρείς, από τη μουσικότητα που κουβαλούν οι προσεκτικά διαλεγμένες λέξεις του.

Σε μια συνέντευξη που του πήρα κάποτε για τον ραδιοφωνικό σταθμό «Μήνυμα», του επισήμανα ότι υπάρχουν τραγούδια του που τα ερμηνεύει όπως ακριβώς διαβάξει ο ψάλτης αποσπάσματα του Ευαγγ-

γελίου στην εκκλησία. Ναι μεν υπάρχει ένα έμμετρο ύψος, μια μελωδική γραμμή, όμως πάντα σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην επισκιάζει τον λόγο. Δε θυμάμαι αν συμφώνησε απόλυτα – το δέχτηκε ως ενδιαφέρουσα παρατήρηση.

Πάντα ακούει με ενδιαφέρον ο Θανάσης αυτό που έχεις να του πεις. Με αμηχανία, με συστολή, αλλά με νοιάξιμο. Πολλά πράγματα στο έργο του τα έχει μετασηματίσει ακούγοντας μουσικούς, παραγωγούς, φίλους να του επισημαίνουν λεπτομέρειες. Γενικώς, δεν έχει αλλάξει και λίγο όλα αυτά τα χρόνια. Στην πραγματικότητα, είναι πλέον ένας «άλλος Παπακωνσταντίνου» σε σχέση με εκείνον που έγραψε τον «Λεγεωνάριο» και τον «Μαύρο γάτο» για τον συνεπώνυμό του Βασίλη.

Ως ποιητής, λοιπόν, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου διαθέτει δεκάδες ποιήματα κατάλληλα για να τα μελετήσουμε. Κι αυτό ακριβώς κάνει ο Λέων Ναρ στο βιβλίο του. Ο συγγραφέας είναι σίγουρος πως μέσα σε αυτούς τους ομοιοκατάληκτους στίχους κρύβονται βαθύτερα νοήματα, τα οποία και ερευνά με μέθοδο, με υπομονή, με ειλικρινή αγάπη.

Υπάρχουν πολλές ιστορίες που συνοδεύουν το περιεχόμενο της τέχνης. Διάβασα αρκετές τέτοιες στο «Να βρω ξανά του νήματος την άκρη...». Ακόμη κι αυτές που κάπως τις γνώριζα, τις είδα εδώ με άλλο μάτι, φιλολογικό. Θα τις αγαπήσετε τις ιστορίες και τις αναλύσεις των τραγουδιών του Θανάση, όπως

τις καταγράφει ο Λέων Ναρ, γιατί ουσιαστικά «πλατύνουν» το ίδιο το νόημα της ποίησης. Δίνουν άλλο βάρος στους στίχους. Έχω βρεθεί δεκάδες φορές σε συζητήσεις για τα τραγούδια του Παπακωνσταντίνου και πάντα μια μικρή λεπτομέρεια, κάποια αναφορά σε ένα γεγονός, μια χρονολογία, ένας τόπος κι ένα όνομα, κάτι από αυτά τα περίεργα που αξιοποιεί ο Θανάσης, πυροδοτούν σκέψεις – και, τελικά, είναι σαν να γνωρίζουμε το έργο του από την αρχή.

Για χρόνια πίστευα ότι έχω κατανοήσει το καλλιτεχνικό μέγεθος του Παπακωνσταντίνου. Μου την γκρέμισε την αίσθηση αυτή ο Ναρ με συνοπτικές διαδικασίες. Τώρα νιώθω περισσότερο σαν να κρατούσα στα χέρια μου ένα βιβλίο με κολλημένες πολλές από τις σελίδες του. Χρειαζόταν ένας «χαρτοκόπτης» (τίτλος τραγουδιού του Θανάση από το άλμπουμ *Πρόσκληση σε δείπνο κυανίου*, 2014) ώστε να αποκολληθούν μεταξύ τους οι σελίδες και να αντικρίσω το «όλο» έργο. Ή, έστω, ένα μεγαλύτερο κομμάτι του, αφού κάθε ανάλυσή του γεννάει νέες προεκτάσεις και συσχετισμούς.

Κάποτε, μια ηλικιωμένη συγγενής μου ζήτησε να συντονίσω το ραδιόφωνό της στη συχνότητα στην οποία τότε έκανα εκπομπές, για να με ακούσει. Όταν ύστερα από λίγο καιρό τη συνάντησα, είπε: «Αγόρι μου, τι τραγούδια είναι αυτά που βάζεις; Αυτοί, παιδί μου, δεν τραγουδάνε, μιλάνε!». Πραγματικά, δε θα μπορούσα να συμφωνήσω περισσότερο με την

περιγραφή της θείας μου της Λουκίας. Όντως, οι αγαπημένοι μας τραγουδοποιοί, με πρώτο και καλύτερο τον Θανάση, δεν τραγουδάνε – μιλάνε! Γι' αυτό και στον χρόνο θα αντέξει κυρίως ο λόγος τους και όχι οι μουσικές τους.

Αυτόν ακριβώς τον λόγο προσπαθεί να προσεγγίσει ο Λέων Ναρ. Αναλύοντάς τον, έρχονται και συνταιριάζονται ακόμα καλύτερα στην καρδιά των φίλων του Θανάση Παπακωνσταντίνου όλες οι όμορφες στιγμές και τα συναισθήματα που έχουν νιώσει μελετώντας τον και οι ίδιοι. Από τα σκωπτικά στιχάκια του μέχρι εκείνα που έγιναν συνθήματα σε τοίχους και σε πανό, ο Θανάσης γράφει για να ξορκίσει τη συναίσθηση του θανάτου που κουβαλά ο άνθρωπος με το που θα γεννηθεί. Παλεύει και μέσα του και έξω του ο ποιητής. Μέσα του, για να «περιορίσει τις πονηριές του» (δική του ατάκα από παλιό δελτίο τύπου), να τιθασεύσει τις επιθυμίες του, να βάλει σε τάξη την αταξία του νου. Έξω παλεύει για να κουρδίσει στον σωστό τόνο, να κουμαντάρει την μπουζουκομάνα του, να στρέψει σωστά το πρόσωπό του στο μικρόφωνο, ώστε να τραγουδήσει με επάρκεια. Τίποτα από όλα αυτά δεν είναι εύκολο. Συχνά μοιάζει με τον ασθενικό πιτσιρικά που αναγκάζεται να παίξει ποδόσφαιρο με τους νταγλαράδες στην αλάνα. Κι όμως, αυτός ο διοπτροφόρος τύπος έχει τον δικό του, ιδιόρρυθμο τρόπο να επιβληθεί και να υπάρξει, ακόμα και μέσα σε ένα ολό-

τελα ξένο και εχθρικό περιβάλλον. Γιατί έχει «κάτι να μας πει». Δε στερείται περιεχομένου.

Τη στιγμή που γράφω τις τελευταίες λέξεις αυτού του προλόγου στο βιβλίο του Ναρ για τον Θανάση Παπακωνσταντίνου, έχω στο μυαλό μου ένα τραγούδι του Σωκράτη Μάλαμα σε στίχους του Θανάση. Είναι το «Να ρωτάς» από το άλμπουμ του Σωκράτη Κύκλος (1993). Σε μία δουλειά εξόχως λαϊκή (άλλωστε εκεί βρίσκεται και το «Τσιγάρο ατέλειωτο»), ο Θανάσης συνεισφέρει με ένα τραγούδι που μεταξύ άλλων λέει: «κι αν θέλεις περισσότερα / ρώτα τους πεθαμένους / με λίγα λόγια και καλά / τα ψυχασάββατα / ρώτα...». Πείτε μου εσείς τι μουσική φαντάζεστε γι' αυτούς τους στίχους ή για το «Ανάμεσα στον Βέγα, τον Ντενέμπ και τον Αλτάιρ / υπάρχει μία θέση τ' ουρανού / όπου θα πάω σαν γίνω σκόνη αστρική / για εκεί σας κλείνω ραντεβού...» (από το «Νυχτέρι», σε δική του μουσική και στίχους). Θέλω να πω πως μοιραία οι μουσικές, όποιες κι αν είναι αυτές, αδικούνται μπροστά σε τέτοιους στίχους τόσο πολύ, που ίσως θα έπρεπε ένας άλλος μελετητής της μουσικής να κάνει μία αντίστοιχη με του Ναρ εργασία, ώστε να αποκαταστήσει το κρυφό, χαμένο κύρος τους.

Άκης Σακισλόγλου
Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2022

Αντί εισαγωγής

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που θεωρούν τον Θανάση Παπακωνσταντίνου ποιητή – ούτε τραγουδοποιό ούτε συνθέτη ούτε στιχουργό, αλλά ποιητή, ατόφιο ποιητή. Επικεντρώνονται κυρίως σε αυτό, χωρίς, ωστόσο, να παραγνωρίζουν ότι οι μελωδίες του χαρίζουν επίσης αισθητική απόλαυση. Και προς τι αυτό το βιβλίο; Η ποίησή του αυτοσυστήνεται και δε χρήζει διαμεσολάβησης, θα πουν ίσως οι πιο επιφυλακτικοί αναγνώστες. Σε αυτό ακριβώς το ερώτημα θα επιχειρήσουμε να απαντήσουμε εδώ.

Ο Παπακωνσταντίνου, όπως λίγοι ποιητές μάλλον, χαρακτηρίζεται από βαθιά ενσυναίσθηση για την ανθρώπινη κατάσταση. Είτε εμπνέεται από τα πατσατζίδικα, τα κομμωτήρια και τις μοσχαροκεφαλές είτε γράφει στίχους για την εξέγερση της Κροστάνδης και τον Φορτίνο Σαμάνο είτε περιγράφει τις περιπέτειες των μεταναστών που έφυγαν για την

Αμερική ή ήρθαν από το Πακιστάν, έχει την ξεχωριστή ικανότητα να αφουγκράζεται τον υπαρξιακό γδούπο της ιστορίας.

Η ποίησή του κινείται στο ευαίσθητο όριο ανάμεσα στο κοινωνικό και στο ατομικό, οι στίχοι του «αντανακλούν» αφενός τον ορίζοντα της μικροϊστορίας, αφετέρου την περικλειστη οπτική της ιδιωτικότητας. Οι λέξεις του ανασκαλεύουν πολλάκις την ατομική του μνήμη, αλλά συχνά επίσης ακροβατούν στους στροβιλισμούς της ίδιας της ύπαρξης. Το βίωμα του εδράζεται άλλοτε στον κοινωνικό προβληματισμό και άλλοτε σε μια υπαρξιακή αγωνία. Η γλώσσα του ποικίλλει: μερικές φορές είναι απλή, πολύ άμεση, σχεδόν διάφανη, επηρεασμένη εμφανέστατα από το ρεμπέτικο και το παραδοσιακό τραγούδι. Άλλες φορές πάλι είναι πολύ ώριμη, εντέχνως επεξεργασμένη και στιβαρή, ενίοτε σκληρή, συχνά πολιτικοποιημένη, με ύφος προσωπικό που δεν υποτάσσεται σε τυποποιημένες νόρμες, σε συγκεκριμένους κανόνες.

Οι στίχοι του Θανάση Παπακωνσταντίνου είναι άχρονοι και άτοποι. Και ακριβώς αυτό τού επιτρέπει να συνομιλεί αφενός με τα περσικά ρουμπαγιάτ, αφετέρου με το ηπειρώτικο κλαρίνο, τις γκαίντες και το ροκ τζαμάρισμα. Ταυτόχρονα, όμως, είναι ορθόδοξα μεταφυσικός. Όπως ο ίδιος γράφει στο τραγούδι «Σιμούν», που περιλαμβάνεται στον δίσκο του *Ο ελάχιστος εαυτός*, «οι ρίζες μου στον ουρανό, τα

φύλλα στο κρεβάτι». Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, πλήρως την ένταση της υπαρξιακής τραγωδίας του ανθρώπου.

Το μεγαλύτερο μέρος της ποιητικής παραγωγής του Παπακωνσταντίνου, αν εξαιρέσουμε, ίσως, τα πρώτα του βήματα στη δισκογραφία, αφορά τον πυρήνα της ύπαρξης. Το έργο του ταυτίζεται με τον διαρκή στοχασμό άλλοτε για τη ζωή και άλλοτε για τον θάνατο, την αναζήτηση και την ατέρμονη διεκδίκηση της ελευθερίας. Και πάνω απ' όλα, εκφράζει τον ειλικρινή σεβασμό και την αδιαπραγμάτευτη αποδοχή της κάθε ανθρώπινης ύπαρξης.

Ο Παπακωνσταντίνου φιλοτεχνεί με λεπτομέρειες, οι οποίες σε μια πρώτη ανάγνωση φαντάζουν ασήμαντες, την εικόνα του «δικού του» κόσμου, αλλά αφήνει στον αναγνώστη-ακροατή την πιο ζόρικη δουλειά, τη δουλειά του αναστοχασμού ως προς τις εν πολλοίς αόριστες διεργασίες που νοηματοδοτούν τη ζωή, την αναγέννηση της φύσης και τον διάλογο μαζί της και άλλα πολλά ακόμη. Οι στίχοι του διακρίνονται για τη συναισθηματική τους ένταση, τις τραχιές εικόνες και τους, ανακόλουθους συχνά, συνειρμούς. Εξάλλου, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου –Θανάσης, όπως συνειδητά γράφω σε αρκετές σελίδες του βιβλίου, επιλέγοντας, επιτρέψτε μου, το μικρό του όνομα με τη λογική ότι έτσι έχει καθιερωθεί στη συνείδηση όλων– γράφει στίχους που μοιάζουν με παραμύθια, παραμύθια για μεγάλους.

Το βιβλίο αυτό, λοιπόν, ασχολείται με τον σι-
χουργικό κόσμο του Θανάση, έναν κόσμο ανομοιό-
μορφο και υβριδικό, που έχει λειτουργήσει και εξα-
κολουθεί να λειτουργεί όχι μόνο στο χαρτί και με τη
μουσική, αλλά και αυτόνομα. Πρόκειται για ποίηση
που δεν έχει εκδοθεί σε βιβλίο, αλλά έχει αγαπηθεί
πολύ όπως «ακούγεται» στα τραγούδια. Η πρόσφα-
τη βράβευση του Μπομπ Ντύλαν με το Νόμπελ Λο-
γοτεχνίας το 2016 προκάλεσε, εξάλλου, μια σχετική
συζήτηση με την αναγνώριση των στίχων του ως
ποιητικού έργου.

Στις σελίδες που ακολουθούν, παρατίθενται χα-
ρακτηριστικά παραδείγματα των στίχων του, που
«συστήνουν» την ιδιαίτερη οπτική του, ενώ στοιχειο-
θετείται, σε έναν βαθμό, ο κόσμος του έργου του ως
προς την πραγματολογική του διάσταση. Δεν πρό-
κειται για τα άπαντα του ποιητικού του έργου, και
η ανάλυση που επιχειρείται εδώ δεν είναι σε καμιά
περίπτωση εξαντλητική.

Στην προσπάθειά μου αυτή με βοήθησε πολύ ο
ίδιος. Τον ευχαριστώ θερμά για αυτό. Αποδέχτηκε
την πρότασή μου να κουβεντιάσουμε σχετικά με την
ποιητική του κοσμοθεωρία, απάντησε με προθυμία
στις ερωτήσεις μου, παρόλο που η «περιπέτεια»,
πέρα από τα πρώτα αμήχανα τηλεφωνήματα, ξεκί-
νησε με μια δίωρη διαδικτυακή επαφή σε συνθήκες
απόλυτης καραντίνας. Μιλώντας μαζί του τόσο δια-
δικτυακά αλλά και όταν τον συνάντησα στο Μετα-

Ξοχώρι Αγιάς, έλυσα πολλές απορίες μου – ελπίζω και δικές σας.

Ωστόσο, το βιβλίο αυτό δεν έχει τη φιλοδοξία μιας φιλολογικής μονογραφίας για την ποιητική περίπτωση του Θανάση Παπακωνσταντίνου. Πρόκειται, όπως και ο υπότιτλος του βιβλίου δηλώνει, για ένα σχεδίασμα της ποιητικής βιογραφίας του Θανάση.

Λέων Α. Ναρ
Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2022